

**РЕЦЕНЗИЯ от проф. д-р Валери Г. Димитров
по конкурса за даване на научно звание професор
3.6 Право (Финансово и данъчно право)**

Относно: представените научни
трудове на допуснатия за участие в
конкурса кандидат доц. д-р Евелина
Стоева-Димитрова

Доц. Стоева-Димитрова е представила основно монографично изследване „Доходът като данъчен обект”, София, Издателство „Просвета“, 2023 г. в обем от 221 стр.

Кандидатката е представила и монографията „Облагане на дистанционната продажба на стоки с данък добавена стойност“, София, издателство „Сиела“, 2024 г., в обем 126 стр., както и ред студии и статии в областта на данъчното и финансовото право.

Основната монография съдържа системен и детайлен анализ на дохода като данъчен обект. Подобен анализ на дохода като правно явление, при това в съпоставка с икономическите му характеристики не е правен в българската финансовоправна и данъчноправна литература. И това е първият и несъмнен принос на авторката.

Доц. Стоева-Димитрова прецизно и обстойно анализира дохода като институт на финансовото право в съпоставка с дохода като частноправно явление (с. 77-128). Изследва се и качеството на дохода като елемент на данъчен фактически състав, включително като условията за обхващането му като данъчен обект, връзката му със субектите на данъка, проявлението на дохода за данъчни цели, установяването на дохода като данъчен обект, преобразуването на му за данъчни цели (с. 129 – 189), видовете приходи по смисъла на данъчното законодателство (с. 190- 218). Специално са разгледани в сравнителноправен план системите за обхващане на дохода в структурата на преките подходни данъци (с. 40-46).

Разгледани са видовете приходи, съобразно различни критерии - според вида на престацията, обективизирана за данъчни цели, според

фискалния обект на обхващането, според източника на придобиване на дохода, според начина на отчитане (с. 190- 218).

Такъв многостранен анализ на дохода като правно явление е сериозен принос в данъчноправната и финансовоправната доктрина.

Безспорен принос на доц. Стоева-Димитрова е концепцията (теорията) за разумния данък, основаваща се на конституционното разбиране за данък, който в рамките на закона, при условията на равно и съразмерно засягане на имуществената сфера на гражданите, отразява, удовлетворява и защитава публичния финансов интерес.

Принос е и тезата, че с разпоредбата на чл. 60, ал. 1 КРБ, обикновеният законодател е изпълнил със съдържание и принципа за дихотомност на данъчния обект на преките данъци. Според този принцип, данъчен обект на преките данъци е или доход, или имущество, като не съществува междинна данъчна форма, която да притежава качества и от двете категории.

Приносен характер има и анализът на дохода като правно явление в съпоставка и в контекста на икономическите теории, послужили за изграждане на системите за обхващането му в структурата на преките подоходни данъци. Според икономическите теории, върху които се изгражда данъчното обхващане на доходите, подоходните данъци се разделят на две основни групи – данъци, наложени върху глобалния доход на данъчните субекти за определен данъчен период, и данъци, облагащи дохода им на обща хармонизирана основа или според разделното им преобразуване в зависимост от източниците на придобиване. В хабилизационния труд е предложена и аргументирана и теорията за примата на стопанската природа на дохода като данъчен обект над юридическите основания на произхода.

На основата на анализа са направени уместни предложения *de lege ferenda* за опростяване на данъчната система за облагане на доходите.

С приносен характер е и задълбоченият анализ на сложните проблеми на облагането на дистанционната продажба на стоки с ДДС в представения от авторката друг монографичен труд.

Специално искам да подчертая високата юридическа култура на авторката, яснотата на мисълта и езика, изключително доброто познаване на сложната данъчна материя.

Позволявам си да препоръчам на авторката при следващи издания на монографичното изследване за дохода, да задълбочи анализа на проблемите на дохода като правно явление и анализа на дискуссионния въпрос за пропорционалното и прогресивното данъчно облагане. Това е концептуален въпрос с огромно практическо значение. По него се води глобален и силно идеологизиран дебат. Интересен би бил приносът на академични юристи в тази област, не само на икономисти и политолози. Смятам, че г-жа Стоева-Димитрова има качества за това.

В заключение, на основата на достойнствата на представените научни публикации, изразявам положителното си отношение към научните качества на кандидата доц. д-р Евелина Стоева-Димитрова и предлагам да и бъде дадено научното звание професор по финансово и данъчно право!

май 2024 г.

Рецензент: проф. д-р Валери Димитров